

Lessuggestie 6

8 JAAR EN OUDER

Zes gekleurde hoeden

bij hoofdstuk 5 en 7

Bedoeling

Deze bekende oefening is ontleend aan de zes denkhoeden van Edward de Bono. Je hebt er minstens één set van zes gekleurde hoofddeksels voor nodig, bijvoorbeeld petjes. Als je de oefening individueel uitvoert, ligt de bedoeling vooral in de mogelijkheid voor kinderen om los te komen van hun dominante manier van kijken naar de wereld en om andere manieren van kijken te ontwikkelen. Als je de oefening met de hele groep uitvoert, kun je ook gekleurde symbolen gebruiken om aan te geven welke kleur jullie op dat moment denken of voelen.

Startactiviteit

Leg de oefening uit. Het basisidee is dat elke kleur staat voor een bepaalde manier van beschrijven of denken over de werkelijkheid:

- ▶ Wit: blijf bij de feiten. Beschrijf zo feitelijk mogelijk wat er is gebeurd. Vermijd woorden die een oordeel of een gevoel aanduiden. Bij een voorstel gaat het erom te benoemen wat er precies wordt bedoeld: niet wat iets zou kunnen betekenen of waartoe het zou kunnen leiden, maar wat er staat of wat er is gezegd.
- ▶ Geel: de zonnige, positieve kant. Wat is er positief, goed en dergelijke aan de gebeurtenis? Blijf bij wat je vindt, maar doe je best iets positiefs te vinden, ook als je vooral het negatieve van de gebeurtenis ervaart. Bij een voorstel gaat het erom zo veel mogelijk pluspunten te benoemen.
- ▶ Zwart: de donkere, negatieve kant. Wat is er negatief, niet goed aan de gebeurtenis? Blijf bij wat je vindt, maar doe je best iets negatiefs te vinden, ook als je vooral het positieve van de gebeurtenis ervaart. Bij een voorstel gaat het erom zo veel mogelijk minpunten te benoemen.
- ▶ Rood: de kleur van de emotie. Welke gevoelens roept de gebeurtenis bij je op? Bij geel en zwart ging het vooral om wat je vindt, hier telt vooral wat je voelt (positief of negatief).
- ▶ Groen: de kleur van de hoop, van de toekomst, van andere mogelijkheden. Kun je de gebeurtenis nog op een heel andere manier bekijken, bijvoorbeeld vanuit andere personen of vanuit een omgekeerde interpretatie ervan? Welke mogelijkheden biedt het voorstel misschien nog meer? Wat zou interessant zijn om te onderzoeken aan het voorstel?

- ▶ Blauw: de kleur van de metapositie, de helicopterview. Zijn met alle verschillende petten voldoende punten naar voren gekomen of kunnen we nog meer bedenken? Hoe kun je de punten tegen elkaar afwegen? Wat telt zwaarder? Kun je sommige zwarte punten anders zien als je ze vergelijkt met witte, gele, groene punten, enzovoort? In hoeverre wordt onze opvatting vooral ingegeven door de rode pet of juist door een andere pet?

Als je de oefening individueel laat doen, vertelt een kind over een gebeurtenis die hij heeft meegemaakt op de manier van de kleur pet die hij op heeft. In de variant voor de hele groep bespreken jullie een idee of een voorstel. Degenen die aan het woord zijn, zetten een petje met een bepaalde kleur op en praten op de manier van dat petje.

Groepsgesprek

In het tweegesprek of het groepsgesprek kunnen alle pet-standpunten met elkaar vergeleken worden.

Afronding

De oefening biedt heel veel verschillende mogelijkheden, ook om kort met elkaar of met jezelf van gedachten te wisselen. Bij voorstellen kun je geel, zwart en groen erbij halen. Om de rol van emoties naar aanleiding van een gebeurtenis snel te onderzoeken, kun je een rood petje opzetten.

Als je geoefend bent en de groep een goede notie heeft van verschillende ik-posities, is het aan te raden ook te onderzoeken of bepaalde ik-posities bijvoorbeeld een heel andere geel-zwartrelatie hebben dan andere.

Bedenk dat het blauwe petje voor het metagesprek staat: hiermee kunnen kinderen overdenken hoe verschillend zij zijn in hun positie op school en thuis of op een andere plek.